

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Moralske Tanker (DK)

Citation: Holberg, Ludvig: "Moralske Tanker", i Holberg, Ludvig: *Moralske Tanker*, udg. af F.J.Billeskov Jansen ; Jørgen Hunosøe , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 416. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg13val-shoot-idm139659560080400/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Moralske Tanker

- 223 *Nicolaus Damascenus*: syrisk historiker og diplomat, som forsvarede Herodes den Store over for Augustus. – *Josephus* (f. 37 e.Kr. – d. i beg. af 2. årh.): jødisk historieskriver. Behandler udførligt Herodes den Stores regeringstid. – *Hvitfeldt, Arild* (1546-1609): da. adelsmand og historiker. Hans *Danmarks Riges Krønike* (1596-1603) er skrevet ud fra ofte ret ensidige adelsvenlige synspunkter. – *Medusa*: i gr. mytologi et kvindeligt uhyre med slangehår, hugtænder og et forstenende blik. – *defigurerer*: forvrænger, forvansker. – *Catilina* (ca. 108-62 f.Kr.): rom. politiker. – *Brutus*, Lucius Junius: rom. sagnhelt, der befriede Rom for kongedømmet. – *mislinget*: mislykkedes. – *Exsecration*: en forbandelse, en afskyelighed. – *et Ares Monument*: omtales hos Plutark i indledningen til Marcus Junius Brutus' liv. – *Skandstøtte*: skamstøtte.
- 224 *intrinsøve valeur*: egentlige værdi.
- 225 *Servus* (. . .): En slave adskiller sig ikke meget fra en fribåren mand. Enhver er underkastet sin herre. – *Xantippe*: lat. flt. Xantippe, Sokrates' hustru som type på en tyrannisk, trættekær kvinde. – *contrabande Vahver*: varer, som det er forbudt at ind- og udføre; billedl.: bandlyst, utiladelig. – *Obstruktion*: forstoppelse.
- 226 *Ubi tu* (. . .): lat. hvor du slår og jeg blot tager imod pryglene. Juvenal 3, 289. – *erklærede Maven Krig*: fabeln findes hos Æsop. – *Incommoditet*: besvær, gene.
- 228 *Nimen* (. . .): Når du beder til Gud, bør grunden til din bøn forties. Den som fremfører grunde, bebrejder og anmoder ikke. – *censurerede*: kritiserede. – *Supplicant(er)*: person, der ansøger, beder om noget. – *Te Deum*: lat. egl. begyndelsesordene af den gl. kirkehymne: Te Deum laudamus: Vi lover dig, Gud; lovsang. – *Pœnitente(s)*: bod, anger. – *operistiske*: operaaftige. – *Løb*: løb; tonerække. – *Tremulante*: triller, forsiringer o.l. i sang. – *extendere*: udvider.
- 229 *Guten Morgen!* (. . .): ty. God morgen, hr. hovmester! Pagerne ønsker støvler; og hvis de ikke får dem, så må de gå barfodede: jeg beder ydmygt. – *Der Herr* (. . .): Hr. hovmester bryder sig ikke om det. Men Vorherre må tage til takke med det. – *Emphasis*: eftertryk; betydningsvægt. – *Vi troe*: indledningsordene til salmen: Vi tro, vi alle tro på Gud. – *Heterodoxie*: det at være afvigende i sin tro.
- 230 *Devotion*: fromhed. – *taliter qualiter*: lat. på bedste beskub. – *Hunde-Bønner*: uoprigtige, dårlige bønner, jf. Peder Syv I, s. 49 (DGO 997) og n.l.s. 47. – *Margaretha* (1492-1549): dronning af Navarra. Skrev bl.a. en novellsamling efter *Dekameron*s mønster: *L'Heptaméron* (1559), der omtaler episoden 3. dag, 25. novelle. H. har hentet den hos Montaigne 1. bog 56. kap. – *et andet Sted*: se s. 85-86. – *Malebarer*: indfødte på Malabarkysten, den sydlige del af Forindiens vestkyst. – *Hr. (Niels)*: tiltaleform til præst.
- 231 *udi et vist Land*: dvs. Potu, *Niels Klim*, SS XI: 536. – *Proverb*: Ordsp. 30 indeholder Agur, Jakes søns ord. – *Joh. Damascenus*, Johannes fra Damaskos (d. o. 750): den gr. kirkes officielle dogmatiker. – *Indiansk*: indisk; asiatisk. – *Apollonius Thyaneus*, Apollonios fra Tyana i Kappadokien: gr. filosof